

บทที่ 1

ความหมายและวิถีทางการของงานสวัสดิการสังคม

ความหมายของสวัสดิการสังคมและคำที่เกี่ยวข้อง

ในวิชาการของสวัสดิการสังคมมีคำที่เกี่ยวข้องอยู่หลายคำที่ควรจะทำความเข้าใจ เพราะมีความหมายคล้ายกัน และมีจุดหมายเช่นเดียวกัน คือทำให้ประชาชนอยู่ดี กินดี มีมาตรฐานการดำเนินชีวิตรู้สึกดีในสังคม ให้อย่างปกติสุข คำทั่งๆ ที่มีความเกี่ยวพันกับงานด้านนี้ได้แก่ สวัสดิการสังคม (Social Welfare), ประชารังเคราะห์ (Public Welfare), บริการสังคม (Social Services), สงเคราะห์ (Social Work), ความมั่นคงทางสังคม (Social Security)

สวัสดิการสังคม (Social Welfare)

เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางครอบคลุมถึงงานสวัสดิการที่ดำเนินงานโดยรัฐบาล(หรือการประชารังเคราะห์) และเอกชน (หรืออาสาสมัครที่มีจิตเป็นกุศลช่วยเหลือกันบริจากหรือขอบริจากเงินสิ่งของเพื่อนำมาใช้ในการ) แนวความคิดของสวัสดิการสังคมได้มีมาตั้งแต่สมัยโบราณและเพื่อสังคมเกิดบัญญานานาประเทศในสภาพสังคมอุดหนากรรัมสวัสดิการสังคมได้พัฒนามากขึ้นเพื่อช่วยผ่อนคลายบัญญหาสังคมเหล่านั้น ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า สวัสดิการสังคมเป็นสถาบันหนึ่งที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขบัญญหาสังคม เช่นบัญญากความยากจน บัญญากความไม่สงบเบียบช่องสังคม เป็นต้น มีบทบาททำหน้าที่แทน สถาบันครอบครัว ศาสนា และชุมชนซึ่งแต่เดิมเคยดำเนินการช่วยเหลือแก้ไขบัญญหาเหล่านี้ได้ แต่เนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคอุดหนากรรัมโดยเฉพาะคราวรัฐที่ 19 และ 20 ซึ่งมีบัญญามากมายเกินกว่าที่สถาบันเดิมเหล่านี้จะดำเนินการแก้ไขได้ ก็จึงนั้นงานสวัสดิการจึงเข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือแก้ไขบัญญหาแทน

“สวัสดิการ” หมายถึง การมีวิธีชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ที่ราบรื่นมั่นคงปลอดภัย การกินดีอยู่ดี มีมาตรฐานในการครองชีพสูงขึ้น มีสุขภาพและอนามัยดี สวัสดิการของเหล่านี้มุ่งเน้นไปที่ 3 ประการ คือ สวัสดิการหรือความสมบูรณ์ทางด้านร่างกาย (สุขภาพอนามัย), ความสมบูรณ์ทางวัตถุ (ความรุ่งเรือง) และความสมบูรณ์ทางจิตใจ (สุขภาพจิต)

องค์ประกอบทั้ง 3 ประการนี้จะทำให้ชีวิตร่มีความสุขอยู่ได้ในสังคม (ดร. ศรีทับทิม พานิชพันธ์, “สวัสดิการสังคม” ในเอกสารทางวิชาการเล่มที่ 1 เรื่องความรู้ทางสังคมส่งผลกระทบศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525 หน้า 13)

ฉะนั้น สวัสดิการสังคม จึงหมายถึงสถาบันที่ให้การช่วยเหลือบุคคล ครอบครัว กลุ่ม ชุมชน เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ได้มีมาตรฐานการครองชีพอยู่ดี มีสุขภาพอนามัยดี มีสันติสุข ภาพทางสังคมที่ดีกับบุคคลอื่น ดำเนินงานห้องโถยรัฐบาลและเอกชน (อาสาสมัคร) ตามนโยบาย หรือโครงการต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการ เพื่อที่สามารถช่วยเหลือคนเองและผู้อื่นในสังคมได้ต่อไป

ประชาสงเคราะห์ (Public Welfare)

หรือสวัสดิการสาธารณะ เป็นงานส่วนหนึ่งของสวัสดิการสังคม ที่ดำเนินการโดยรัฐบาล ห้องโถยรัฐบาลกลางและระดับท้องถิ่นหรือเทศบาลตัวย เงินใช้จ่ายได้จากเงินภาษีอากร ที่เก็บจากประชาชนตามอัตราของกฎหมาย

งานประชาสงเคราะห์ในปัจจุบัน ได้ขยายงานออกไปตามลำดับความเจริญก้าวหน้าของ งานค้านนี้ในแต่ละประเทศ ซึ่งกำหนดให้เป็น 3 ขั้น (สมม. รัตนวิจิตร “ประชาสงเคราะห์” ใน การประชาสงเคราะห์ ฉบับที่ 3 ปีที่ 25, กรมประชาสงเคราะห์ 2523 หน้า 26) คือ ขั้นตอน ได้แก่การให้สาธารณูปการ (Public Assistance) เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนผู้มี บัญหาหรือความทุกข์ยาก โดยทดสอบความจำเป็น (Means Test) เสียก่อน และจึงให้ความ ช่วยเหลือหรือช่วยแก่บุคคลตามความจำเป็น โดยทั่วไปแล้วการประชาสงเคราะห์จะจัดให้แก่ผู้ เดือดร้อน ทุกข์ยาก (Needy Persons) ต่าง ๆ ได้แก่ คนชรา, เด็กกำพร้าอนาคต หรือเด็กมี บัญหาร้ายแรง, คนพิการ, ผู้บ่วยที่ชักسن เป็นต้น ขั้นกลาง คือ เมื่อมีการให้สาธารณูปการ กว้างขวางพอสมควรแล้วก็มีการดำเนินงานการประกันสังคม ซึ่งเป็นการออกกฎหมายบังคับให้ ประชาชนที่มีรายได้อยู่แล้วประกันอนาคตของตนเองร่วมกับรัฐบาลและนายจ้าง เพื่อบังคับให้ เข้าเหล่านักไม่ป่วยในสภาพทุกข์ยากหรือมีบัญหาร้ายแรงจนก่อไปเพียงการประชาสงเคราะห์ในขั้น ตน ขั้นที่สาม เป็นการให้สวัสดิการแก่ประชาชนฟรี เมื่อมีลักษณะครบถ้วนตามกฎหมายกำหนด ให้โดยไม่ต้องทดสอบความจำเป็น นับเป็นความก้าวหน้าขั้นสูงสุด ในงานประชาสงเคราะห์ เช่น

เมื่ออายุครบ 70 ปี ก็ได้รับบำนาญคนชรา หรือคดออกบุตรแท่ลงครั้งกี่ต่อครั้ง ได้รับค่าเดือนคุบคร เมื่อต้องการพื้นปลอม หรือแวนสายตา รัฐบาลก็จัดให้โดยไม่คิดมูลค่าเบ็นทัน ซึ่งมีอยู่ในบางประเทศที่เจริญก้าวหน้าในงานด้านนี้ เช่น สหรัฐเมริกา อังกฤษ ประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวีย สำหรับบุคคลทุกชั้นชั้นได้ยกที่จำเป็นก่อนได้รับการช่วยเหลือขั้นทัน ในงานประชาสังเคราะห์ Needy Persons นั้น สามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้ (สมม. รัตนวิจิตร “บริการสังคมและงานสังคมสงเคราะห์” ประชาสังเคราะห์ ฉบับที่ 2 ปีที่ 25, พ.ศ. 2523 หน้า 22)

1. เด็ก แยกเป็น เด็กกำพร้า, เด็กอนาถ (เด็กถูกทอดทิ้ง, หรือเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูไม่สมควร), เด็กพิการ (ทางร่างกายและจิตใจ), เด็กครอบครัวยากจน, เด็กมีปัญหาความประพฤติ
2. เยาวชนทั้งหญิงและชาย แยกเป็น เยาวชนไร้ที่พึ่ง, เยาวชนคิดยาเสพติด, เยาวชนมีปัญหาความประพฤติ, เยาวชนยากจนไร้ที่เรียน, เยาวชนขาดที่พักผ่อนหย่อนใจ, เยาวชนที่ถูกดำเนินการกฎหมายพระภาระทำความผิด
3. สรรษ แยกเป็น หญิงที่ถูกหลอกลวงมาเป็นโสเภณี, หญิงที่เลิกเป็นโสเภณีแล้วแต่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม, หญิงที่ครรภ์นอกสมรส, หญิงผู้เป็นมารดาแต่สามีไม่รับผิดชอบในการส่งเสียเลี้ยงดู, หญิงที่สามีท้องโภชนาเพระทำผิด, หญิงที่เป็นโรคเรื้อรังทำงานไม่ได้
4. หัวหน้าครอบครัว แยกเป็น หัวหน้าครอบครัวที่ไม่มีงานทำหรือไม่มีอาชีพ, หัวหน้าครอบครัวที่ไม่มีที่คืนจะทำกิน, ไม่มีเงินทุนไปประกอบอาชีพ, ไม่มีภาระ, ไร้ที่พึ่ง, เป็นขอทาน
5. คนชราไร้ญาติขาดมิตร
6. คนพิการทุกประเภท ทางร่างกายและจิตใจ
7. คนบ่วยที่ไข้หวัดเรื้อรังๆ
8. ผู้ประสบสาธารณภัย
9. ผู้ที่พำนາဏะไว้ในอดีต
10. ครอบครัวของผู้ที่ถ้องคุณชั้ง
11. พวกรที่มีความคับแก้นทางอารมณ์ที่กัดม่ากัวภายในไม่หาย
12. ผู้ที่คิดยาเสพติด

13. ผู้ที่ไม่มีที่อยู่อาศัย หรืออยู่อย่างชั่วคราว เช่น แหล่งเสื่อมโทรม
14. ชนกลุ่มน้อย เช่น ชาวเขา
15. ผู้อพยพมาจากการบ้านหลังใหม่
16. ผู้ที่อยู่ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมมาก
17. คนไทยในต่างแดนซึ่งหากทุกข์ได้ยากหรือต้องการบริการทางสังคม
18. ประชาชนที่หายใจไร้ญาติครอบครัว

บริการทางสังคม (Social Services)

บริการสังคม หมายถึง กิจกรรมหรือบริการต่าง ๆ ที่รัฐบาลหรือเอกชน หรือรัฐ-วิสาหกิจขึ้นเพื่อช่วยเหลือบุคคล ครอบครัว กลุ่มชน ชุมชน และสังคมโดยส่วนรวมในการแก้ไข นำนัก และบังคับ แลสน่องกันบัญชาในระดับต่าง ๆ ทั้งบัญชาส่วนตัว บัญชาครอบครัว และบัญชาสังคม ตลอดจนในการฟื้นฟู เสริมสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพ ความสามารถทางอาชีวศึกษา และพัฒนาสังคมคุณภาพในประเทศชาติในที่สุด (คร. ศรีทับทิม พานิชพันธ์, 2525 หน้า 18)

บริการสังคมเป็นมาตรการการเสริมให้ชีวิตมุ่ยยิ่นสังคมมีความผาสุกและความมั่นคงมากขึ้น ยิ่งมีบริการสังคมมากก็ยิ่งแสดงถึงความก้าวหน้าของสังคมแท้ท้องทั้งอยู่บนหลักการแห่งการช่วยเหลือ และความรับผิดชอบของประชาชนคือจึงจะเป็นบริการสังคมที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ (สม. รัตนวิจิตร, 2523 หน้า 28 ในหนังสือการประชาสงเคราะห์" เรื่อง "บริการสังคมและงานสังคมสงเคราะห์")

บริการสังคมนั้นมีหลายระดับแล้วแต่ขนาดของสังคม เช่นอาจจะเป็นระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศไทยจะระดับโลกก็ได้ โดยมุ่งที่จะบริการช่วยเหลือผู้มีบัญชาต่าง ๆ เป็นกันว่าผู้มีความทุกข์เรื่องโรคภัยไข้เจ็บ ก็มีบริการสังคมด้านสาธารณสุขผู้มีความทุกข์ด้านความยากจนและบัญชาชีวิตร หรือบัญชาครอบครัวก็มีบริการสังคมด้านดังกล่าวไว้ช่วยบริการ เช่น สถานชนาญเคราะห์ แม้แต่การเดินทางไปทางงานทำ การหาที่อยู่อาศัย หรือหอพักเพื่อเล่าเรียน หรือห้องเที่ยวทักษิณ หรือการจัดหาอาหารกลางวันสำหรับผู้มีรายได้น้อย ก็มีบริการสังคมไว้โดยช่วยเหลือ นอกจากนี้อาจจัดบริการให้คำแนะนำทักษิณในเรื่องอื่นอีก เช่นเกี่ยวกับการจราจร ความปลอดภัยของผู้เดินถนน ผู้ขับขี่จักรยาน การเดือนสาธารณภัย การใช้ยา การคุ้มครองผู้บริโภค การใช้เครื่องอ่านนายความสะดวก เป็นต้น

แท้เดิมนั้นการแบ่งประเภทของการบริการสังคม แบ่งออกเป็นประเภททั่ว ๆ ได้ 6 ประเภท คือ บริการด้านสุขภาพอนามัย, บริการด้านการศึกษา, บริการด้านท่องยุทธศาสตร์, บริการด้านการว่าจ้างแต่ในปัจจุบันได้มีบริการประเภทที่ 6 เพิ่มขึ้น คือ บริการสังคมทั่ว ๆ ไป

สำหรับในประเทศไทย แบ่งประเภทของการบริการสังคมเป็น 5 ประเภท โดยไม่ได้แบ่งเป็นประเภทบริการสังคมทั่ว ๆ ไป บริการอื่น ๆ ที่แยกเหนือจากบริการทั้ง 5 ประเภท ถูกจัดเข้าไว้เป็นบริการที่เรียกว่า Leftover Category อังกฤษยึดถือว่าการให้บริการสังคมนั้น ก็องให้ในวงจำกัดเฉพาะแก่บุคคลที่ยากอยู่ในความลำบากชั่วคราว ด้านบุคคลดันสามารถช่วยเหลือเอง ได้แล้วก็จะหยุดการให้บริการนั้นหรือไม่ก็เปลี่ยนวิธีการช่วยเหลือใหม่ (คร. ศรีทันพิม, 2525 หน้า 19)

สำหรับในสหรัฐอเมริกา มีประเภทของการบริการสังคม 6 ประเภท โดยเพิ่มบริการสังคมทั่วไปอีกประเภทหนึ่งเนื่องจากว่าสังคมปัจจุบันมีปัญหาอย่างมากและซับซ้อนมากขึ้น มีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่และเพื่อช่วยให้ประชาชนดำเนินชีวิตได้สุขภาวะขึ้น จึงต้องเพิ่มการบริการสังคมให้กว้างขวางนอกเหนือจากบริการเบื้องต้น 5 ประเภทที่จัดกันอยู่

บริการสังคมทั่ว 6 ประเภทนี้ได้แก่ (คร. ศรีทันพิม, 2525 หน้า 20-23)

1. บริการด้านสุขภาพอนามัย (Health) เป็นการให้บริการทั่วทางกายและทางจิตใจ รวมทั้งการสาธารณสุข (Public Health) เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับยาภัยโรค, การแนะนำการวางแผนครอบครัว, การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสุขภาพจิต, การควบคุมคุณภาพของอาหาร เป็นต้น

2. บริการด้านการศึกษา (Education) ได้แก่การจัดการศึกษาในระดับทั่ว ๆ เช่นการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา, ระดับประถมศึกษา, ระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา ซึ่งในปัจจุบันนี้มีห้องการศึกษาแบบเบื้องต้น การสอนกันในสถาบันการศึกษาโดยตรง และการศึกษาแบบไม่เบื้องต้น การอ่านหนังสือที่ให้โดยผ่านทางองค์กรหรือนิวยังานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่นทางสื่อมวลชน, การอบรมความรู้พิเศษทั่ว ๆ เป็นต้น

สำหรับประเทศไทยจัดการบริหารการศึกษาในปัจจุบันออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่การบริหารการศึกษาส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

3. บริการด้านที่อยู่อาศัยหรือการจัดอาคารสงเคราะห์ (Housing) เป็นการจัดบริการสังคมประภาคหนึ่งที่รัฐบาลจัดให้ประชาชน เพื่อให้ได้ที่อยู่อาศัยเหมาะสม มีมาตรฐานเพียงพอในเรื่องอนามัยและความเป็นอยู่ โดยรัฐบาลจะก่อสร้างบ้านให้ผู้ที่มีรายได้น้อยและไม่มีที่อยู่อาศัยได้เช่าซื้อในราคากลาง หรืออาจให้บริการถูกยืมเงินในการสร้างบ้าน รวมทั้งให้คำแนะนำแก่ประชาชนเกี่ยวกับการก่อสร้างที่อยู่อาศัย

4. การประกันรายได้ (Income Maintenance) เป็นบริการเพื่อชดเชยหรือทดแทนการสูญเสียรายได้ของครอบครัว เพื่อช่วยให้เกิดความมั่นคงทางรายได้ของครอบครัว เช่น การจัดประโยชน์ทดแทนให้ครอบครัว, การจัดการช่วยเหลือกรณีคนงานได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน หรืออาจที่ทำในรูปของการจัดสรรรายได้ให้กับครอบครัว โดยเฉพาะครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ ในภาวะที่ห้องสูญเสียรายได้ตามปกติไป เช่นหัวหน้าครอบครัวเจ็บป่วย, ประสบอุบัติเหตุหรือถึงแก่กรรม เป็นต้น เพื่อเมินหลักประกันให้แก่ประชาชนให้สามารถเก็บปູ້หาความยุ่งยากในด้านเศรษฐกิจของครอบครัวได้

5. การจัดหางานและสวัสดิการแรงงาน (Employment and Labor Welfare) การจัดหางาน คือการค้นหางานในฐานะเป็นสื่อกลางเพื่อจัดหางานให้กับผู้ที่ต้องการจะทำงานโดยได้รับค่าจ้างที่เหมาะสมเป็นธรรม และค้านนายจ้างเองก็จะได้คนทำงานตามความต้องการ ส่วนสวัสดิการแรงงาน เป็นการดำเนินการโดยรัฐบาลหรือสหภาพแรงงานหรือนายจ้าง เพื่อให้คนงาน ลูกจ้างมีความเป็นอยู่ดีตามควรแก่อัตราพ มีสุขภาพจิตและสุขภาพกายที่ดี มีความมั่นคงในการทำงาน และการดำรงชีวิตด้วยอย่างของบริการประเภทนี้ เช่น การฝึกอบรมในการทำงาน, การจัดหางานให้พวกรหุพลดภาพ เป็นต้น

6. บริการสังคมทั่วไป (General Social Services) เป็นบริการที่จัดให้แก่กลุ่มบุคคลให้สามารถใช้ชีวิตร่วมกันเป็นกลุ่ม สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และสนับสนุน การทำงานที่ของแต่ละคนให้ศักย ดำเนินงานที่อยู่หลักวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ที่มุ่งช่วย บุคคล กลุ่ม และชุมชน ได้แก่งานสังเคราะห์เฉพาะรายงานสังเคราะห์กลุ่ม และการจัดระเบียบชุมชน ทั้งย่างของบริการในประเภทที่ 6 นี้ เช่น บริการสำหรับคนชรา, บริการสำหรับคนพิการ, บริการสวัสดิการครอบครัว, บริการชุมชน, บริการวางแผนครอบครัว เป็นต้น

ตัวอย่างการบริการสังคมต่าง ๆ ที่จำเป็นและมีความสำคัญ มี : - (จากรายงาน
การฝึกอบรมนักบริหารงานสังคมสงเคราะห์ รุ่นที่ 2, 2519)

การให้คำแนะนำในการใช้ยาให้ถูกต้อง

บริการมอบเด็กที่กำพร้า หรือเด็กที่บิดามารดาไม่สามารถเลี้ยงดูได้ให้เป็นบุตรบุญธรรม

៤៩

การให้การศึกษาแก่ผู้ใหญ่

การเลี้ยงดูคนชรา

บริการรักษาผู้เป็นโรคสรวาระเรือรัง

การเมืองภาคใต้

การให้บริการแนะแนวแก่เด็ก

การจัดกิจกรรมอาสาสมัครของพลเมือง

การพัฒนาชุมชน

บริการรักษาพยาบาลแก่ชุมชน

การจัดระเบียบชนวน

การตั้งสถานีเฝ้าระวังโรค

การให้บริการบริการเรื่องที่

การให้คำวินิจฉัยแก่ผู้ห้องที่ท้องโดยไม่

ອາວັນໄ້ຄ່າງ ເຮືອນຫານຄ່າງເນວຊານ

ឧបរម្ពិត្តិរាជការអំពី

๒๕๔

សេវាឌ្ឋានជាមួយនាយករដ្ឋមន្ត្រី និង នាយករដ្ឋមន្ត្រី និង នាយករដ្ឋមន្ត្រី

ក្រសួងរៀបចំបណ្តុះបណ្តាលជាមួយ

การดำเนินการด้วยภารกิจของรัฐบาลในประเทศไทย

การจัดการน้ำประปาชุมชน

การปรับปรุงสภาพเวล孔มและการแก้ยาการพนเปนพช

บริการให้คำแนะนำแก่ผู้ที่แต่งงานใหม่

ก) ตรวจสอบแผนกรอบครัวและภาระแก้ไขบัญชีในกรอบครัว

การบริการครอบครัวที่เกือบครัว
การฝึกอบรมตามบ้าน
การแก้ไขและให้คำปรึกษาระหว่างคุณในกดุ่น
การบังคับรักษาสุขภาพและอนามัย
การจัดกิจกรรมทางศาสนา
การฝึกหัดการให้บริการ
การแก้ไขเยาวชนที่กระทำการผิด
การให้สวัสดิการแก่คนงาน
บริการให้คำปรึกษาทางกฎหมาย
บริการด้านยาธาร์กษาโรค
บริการรักษาโรคทางจิตใจ
การลงเคราะห์ผู้อพยพด้วย
การลงเคราะห์ผู้บวชในลัทธิ
การจัดตั้งสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
บริการตามโรงเรียน
การจัดศูนย์ชุมชนระหว่างหมู่บ้าน
การประกันสังคม
กองทุนลงเคราะห์ชุมชน
บริการด้านวิชาช่างฝีมือ
บริการแก่เยาวชน
การบริการสังคมที่สำคัญและมีอยู่ทั่ว ๆ ไป เกื้องหนุนประเทศ ได้แก่ .—

1. บริการจัดหางาน (Employment Service) ประกอบไปด้วย
 - การฝึกอบรมในการทำงาน
 - การจัดหางานให้ประชาชน
 - การให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้กำลังหางานทำ
 - การจัดส่งผู้ที่เหมาะสมในการทำงานไปยังสถานที่ที่ต้องการ
 - การจัดหางานให้พวกรบทพลภาพ

2. บริการชดเชยรายได้ (Income Maintenance Service) ประกอบด้วย การประกันสังคม

การรักษาพยาบาลผู้ชรา

การจ่ายเงินทดแทนแก่ค่านางในกรณีทั่ง ๆ คือ เช่น การประกันความพิการ การประกันการอพยพจากงาน การประกันผู้เป็นทายาท การให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน (Financial Aid Service) การบริการฉุกเฉิน (Emergency Welfare Assistance)

3. บริการคุ้มครองผู้บริโภค (Consumer Protection Service) ประกอบด้วย.— การให้การศึกษาถึงสิ่งที่จะเป็นอันตรายในการบริโภค

การควบคุมคุณภาพของอาหาร

การควบคุมการค้าขายที่กำไรเกินควร

การสังคมสงเคราะห์ (Social Work)

การสังคมสงเคราะห์ คือ ศิลปะการนำเอาทรัพยากรทั่ง ๆ (ทั้งทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์) มาใช้เพื่อช่วยบรรเทาความท้องการของเอกชน กลุ่มชน และ ชุมชนโดยการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะช่วยให้คนช่วยตัวเองได้ (นิภา สุวรรณแสง, คำบรรยายเรื่อง การสังคมสงเคราะห์ศาสตร์เบื้องต้น, 2518 หน้า 8)

อีกนัยหนึ่ง การสังคมสงเคราะห์ ถือเป็นวิชาชีพหนึ่งที่ให้บริการช่วยเหลือแก่ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม เพื่อให้เข้าเหล่านี้ได้มีความสัมพันธ์ยั่งยืนกับกันและมีความพอดี ในมาตรฐานของชีวิต ตามความต้องการและความสามารถของเข้า และสอดคล้องกับบุคคลอื่น ๆ ในชุมชน (Joseph P. Anderson, Social Work Year Book. 1947)

ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ จะใช้หลักทฤษฎีของการสังคมสงเคราะห์เป็นแนวปฏิบัติแก่บุคคล โดยผู้มีวิชาชีพนี้คือ นักสังคมสงเคราะห์ ฉะนั้นการสังคมสงเคราะห์จึงเป็นการทำางกับผู้มีบุญญา ไม่ว่าจะเป็นบุคหานของแต่ละคน หรือของกลุ่ม หรือของชุมชน โดยการคุ้นให้ผู้ที่มีบุญหาเข้าใจในบุญของตน และพยายามนำเอาความสามารถของบุคคลนั้นมาช่วยร่วมแก่บุญหา เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ใช้อยู่ในงานสวัสดิการประเภททั่ง ๆ ทั้งที่ดำเนินงานโดยรัฐบาลหรืออาสาสมัครก็ได้ เช่นสวัสดิการที่จัดให้กับพิการ, คนชรา, เด็ก เป็นต้น โดยมีวิธี

การสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย, วิธีการสังคมสงเคราะห์กลุ่ม, วิธีการจัดองค์ระเบียบชุมชนซึ่งทั้งหมดเป็นการให้บริการโดยตรงแก่ประชาชน ส่วนอีกสองวิธีเป็นบริการโดยอ้อม ได้แก่วิธีการบริหารงานสังคมสงเคราะห์และวิธีการวิจัยทางสังคมสงเคราะห์

สังคมสงเคราะห์ (Social Work) และสวัสดิการสังคม (Social Welfare) มีความหมายที่ก้องการจะช่วยเหลือ แก้ไขหรือบรรเทาปัญหาให้แก่ผู้ที่ทุกข์ยากเดือดร้อน โดยช่วยให้เข้าช่วยทัวเรong ได้ ส่วนความแตกต่างระหว่างสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคมก็คือ สังคมสงเคราะห์ เป็นวิชาชีพและวิธีการที่ใช้แก้นปญหาของบุคคลคนเดียว, วิธีการสังคมสงเคราะห์กลุ่ม ใช้แก่นปญหาของกลุ่มคนที่มีความต้องการหรือบปญหาเหมือนกัน เป็นทั้งนี้ เนื่องสวัสดิการสังคมมีความหมายที่กว้างขวางกว่า เพราะจะหมายถึงกิจกรรมหรือบริการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะสนองตอบความต้องการพื้นฐานของบุคคลหรือชุมชน ซึ่งรวมถึงการจัดบริการด้านการศึกษา, ด้านแรงงานและการสนับสนุนการอันจะนำมายังความเป็นอยู่ที่ดีแก่ประชาชนโดยส่วนรวม

งานสังคมสงเคราะห์มีจุดมุ่งหมาย สรุปได้ 5 ประการคือ

1. แก้ปญหาหรือบรรเทาปญหา
2. บังกันหรือขัดอุปสรรคในด้านสุขภาพ, อารมณ์, สังคมและจิตใจ
3. รักษา รวมทั้งการฟันฝุ่นรณรงค์และความบกพร่องทั่วไป ของผู้มีปญหา
4. ส่งเสริมหรือพัฒนา ความสามารถของผู้มีปญหา เพื่อให้สังคมยอมรับและได้ทำหน้าที่ในสังคมได้อย่างสมบูรณ์

สำหรับคำว่า “Social Welfare” ซึ่งหมายความว่า “สวัสดิการสังคม” นั้น ในบางครั้งก็ยังใช้คำว่า “งานสังคมสงเคราะห์” เพราะทั้ง 2 คำ (คือสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์) ต่างก็มีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือบุคคล ครอบครัว กลุ่ม หรือชุมชน ซึ่งมีปญหาทางกาย ทางใจ หรือทางสังคมให้สามารถแก้ปญหา หรือบรรเทาให้เบาบางลง เพราะฉะนั้น เมื่อเราพูดถึงงานสวัสดิการสังคมก็คือ การเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องการสังเคราะห์ แต่ในท่านองเดียวกันเมื่อเราพูดถึงงานสังคมสงเคราะห์ก็ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับงานสวัสดิการสังคม ทั้วย่างเช่น เมื่อกล่าวถึงประวัติหรือวิัฒนาการของงานสวัสดิการสังคมก็ย่อมจะหมายถึงประวัติหรือวิัฒนาการของงานสังคมสงเคราะห์ด้วย เป็นทั้งนี้

อีกประการหนึ่งการจัดสวัสดิการสังคม ทั้งที่ดำเนินงานโดยฝ่ายราชการหรือฝ่ายอาสา สมัคร จะใช้วิธีการสังคมสงเคราะห์ (Social Work Methods) เข้าแก้ปญหาของผู้ที่มารับการช่วย

เหลือในช่องงานสวัสดิการประเภทที่ ๗ ได้แก่ สวัสดิการคนชรา (การสงเคราะห์คนชรา), สวัสดิการเด็ก (การสงเคราะห์เด็ก) สวัสดิการคนพิการ (การสงเคราะห์คนพิการ) เป็นต้น เช่นเดียวกับคนในสถานสงเคราะห์มีบัญหาในเรื่องการปรับตัวหรือบัญหาครอบครัว ก็จะมีนักสังคมสงเคราะห์ประจำในสถานสงเคราะห์ช่วยแก้ไขบัญหาให้ โดยใช้ความรู้หลักทฤษฎีและวิธีการทางค้านสังคม สงเคราะห์ให้เป็นประโยชน์ในการจัดสวัสดิการด้านนี้

ฉะนั้นพอสรุปได้ว่า ในภาษาไทยเราอาจใช้คำ “สวัสดิการสังคม” และ “สังคมสงเคราะห์” เขียนแทนกันได้ แต่ถ้าพิจารณาในแง่ของขอบเขตแห่งความหมายความหลักวิชาการแล้ว งานสวัสดิการจะมีกว้างกว่าในแง่ที่ว่าเป็นการศึกษาถึงการให้บริการแก่ประชาชนเพื่อให้มีความอยู่ดี กินดี ยกระดับมาตรฐานการดำเนินชีวิต โดยถือว่าเป็นหน้าที่ของรัฐ แต่ในขณะเดียวกันก็อาจจะดำเนินการโดยอาสาสมัครก็ได้ ส่วน “สังคมสงเคราะห์” จะหมายถึงวิธีการที่จะใช้แก้บัญหาของบุคคล, กลุ่มชุมชนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายแห่งงานสวัสดิการสังคม

ความมั่นคงทางสังคม (Social Security)

ความมั่นคงทางสังคม เป็นโครงการที่จัดขึ้นเพื่อกู้มารของประชาชนโดยอุดหนุนทั่วบ탕ทุกหมู่บ้านเพื่อบรรเทาภัยแก่ในบัญหาการว่างงาน, การเจ็บป่วย, การตายของหัวหน้าครอบครัว, ชราภาพ และอุบัติเหตุ เป็นต้น โดยปกติความมั่นคงทางสังคมจะประกอบด้วยโครงการประกันสังคม (Social Insurance) โครงการสาธารณูปการ (Public Assistance) และโครงการบริการเพื่อสุขภาพอนามัยและสวัสดิการ เช่นบริการสงเคราะห์อนามัยแม่และเด็ก, บริการฟันฟุ้ยฯพ เป็นต้น ในบางประเทศให้ความหมายของความมั่นคงทางสังคมไว้แบบ โดยไม่วรรณถึงบริการทางสังคมที่ดำเนินการโดยองค์กรอาสาสมัคร (Friedlander, 1974. P.5) ในประเทศไทยเป็นผู้นำในด้านงานสวัสดิการ เช่นอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ทั่งที่ได้กำหนดโครงการความมั่นคงทางสังคมไว้อย่างจริงจัง ในสหราชอาณาจักรเรียกว่า “Social Security Act” ซึ่งเริ่มนั้นกรุงเทพฯใน พ.ศ. 1934 สมัยประธานาธิบดีรูสเวลต์ (Roosevelt)

สาเหตุของการจัดให้มีงานสวัสดิการสังคม

ในสภาพของสังคมสมัยก่อน การให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือกันเนื่องจากความยากจนและโรคภัยไข้เจ็บ แต่การช่วยเหลือจะมุ่งให้ในแง่ของภักดีสิ่งของ โดยยกชันหรืออาสาสมัครเข้า

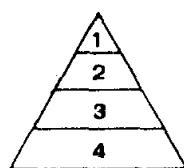
ดำเนินการ ระยะที่มารัฐบาลจึงได้เข้ามามีบทบาทในการจัดบริการด้านนี้ ฉะนั้นจึงพอสรุปสาเหตุของการจัดให้มีงานสวัสดิการสังคมในประเทศไทย ดังนี้

1. เพื่อให้เป็นไปตามแนวความคิดของรัฐสวัสดิการ (Welfare State)

แท่เดิมแนวความคิดเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของรัฐที่มีต่อประชาชน ได้แก่ การบังคับประเดชและรักษาความปลอดภัยและความสงบภายในประเทศ รักษาภูมิประเทศและรักษาความสงบภายในประเทศ ไม่ให้การฟื้นฟู มีฉันจังถูกมองโดยความกังวลที่ทึ่งไว ซึ่งเน้นในเรื่องรัฐใช้อำนาจดำเนินการ เรียกว่า “รัฐสำราญ” (Police state) แต่ในปัจจุบันสังคมเปลี่ยนแปลงไปทางหน้าที่เพียงเท่านี้ไม่เป็นการเพียงพอ รัฐบาลจะต้องส่งเสริมความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนดูแลความทุกข์สุขของประชาชนด้วย ให้เกิดความกินดืออยู่ดี จึงนำไปสู่แนวความคิดแห่งรัฐสวัสดิการกล่าวก็คือ เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะจัดสวัสดิการทั่วๆ ให้แก่ประชาชนอย่างเต็มที่

2. เพื่อความเป็นระเบียบและประโยชน์สุขร่วมกันในสังคม

ในแท่เดิมสังคมมิได้ประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสมบูรณ์เท่าเทียมกัน แต่ประชาชนในทุกสังคมมีความแตกต่างกันในด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งพอแบ่งได้เป็น 4 ชั้นตามรูป

- ชั้นสูง เป็นกลุ่มที่มีฐานะดี มีความสุขสบายด้วยทรัพย์สินเงินทอง
- ชั้นกลาง คือพวกที่มีความเป็นอยู่ไม่ดีมากแต่ไม่ถึงกับลำบาก พ้ออยู่ไม่ได้กับการแก้ตัวภายนอก
- ชั้นต่ำ คือพวกยากจน ลำบาก เดือดร้อนบ้างแต่ยังช่วยตัวเองได้
- ชั้นที่ช่วยตัวเองไม่ได้ คือกลุ่มผู้มีบุญญา ความทุกข์ยาก หรือต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่น หรือที่เรียกว่า Needy Persons ซึ่งมีอยู่จำนวนมากในหลายประเทศ

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนของประชาชนทั้ง 4 ชั้น ปรากฏว่าผู้มีบุญญาความทุกข์ยากต้องการความช่วยเหลือมีมากกว่าและถ้าไม่เหลียวแลช่วยเหลือเข้าเหล่านี้ก็ย่อมจะกระทบต่อสังคมส่วนรวม ฉะนั้นเพื่อความเป็นระเบียบและประโยชน์สุขร่วมกันในสังคม ทั้งผู้ยังรัฐบาลและอาสาสมัคร จึงได้เข้าช่วยเหลือ จัดบริการสวัสดิการสังคมทั่วๆ ไว้แก่หรือบรรเทาบุญญา

3. เพื่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ

ในปัจจุบันประเทศไทยทั่วๆ กำลังเร่งพัฒนาด้านเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคม โดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนา เพื่อให้ประชาชนมีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น ในการพัฒนา

การเกษตรกิจนั้นต้องถือว่ากำลังกาย กำลังใจ และสตินญญาของประชาชนเป็นบ้ำจักกิ่งสำคัญที่สุด เพราะประชาชนเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุดของชาติ ในการดำเนินงานทุกอย่าง ประชาชน เป็นตัวจัดการสำคัญ เป็นหัวผู้ผลิต ผู้บริโภค ผู้บริหาร ผู้ใช้ ผู้บริหารตามโครงการ การงาน ทั้งหลายจะสำเร็จได้ผลสมบูรณ์รื่นเริงกับประชาชนซึ่งมีอนาคตดี จิตใจดี ความเป็นอยู่ดี มีความ ชាณิชานาญ ขยายขันแข็ง กระตือรือร้น มีความคิดริเริ่ม ขอบคุณเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง ถ้าหากว่าจะให้ประชาชนทุกอยู่ในสภาพทุกอย่างดีอีกร้อน สุขภาพอนามัยไม่ดี ขาดความรู้ความ ชานาญก็จะไม่มีจิตใจเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างแท้จริง เพราะถ้าพ่วงพะวง ศัตรูแก่นี้ก็จะทำให้ความต่อต้านของครอบครัวเสียก่อน

ยิ่งกว่านั้น หากบุคคลทั้งกล่าวแล้วไม่สามารถจะช่วยกันเองได้ตามสมควรก็จะกับเป็น ภาระแก่ผู้อื่น หรือแก่สังคม สังคมจึงต้องเข้าช่วยเหลือให้บุคคลเหล่านี้ช่วยกันเองได้โดยเร็วที่สุด และให้สามารถมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการพัฒนาเศรษฐกิจอีกด้วย หรืออย่างน้อยก็ไม่ให้เป็นภาระ แก่สังคมเกินสมควร

4. เพื่อความมั่นคงของสังคม

การช่วยเหลือประชาชนให้มีความอยู่ดีกินดี มีส่วนสำคัญยิ่งที่ทำให้สังคมเกิดความมั่นคง ครอบครัวที่มีความสุขทั้งทางร่างกาย จิตใจและสภาพแวดล้อมที่ดี ย่อมจะส่งผลให้สมาชิกของ สังคมส่วนรวมเข้มแข็ง เป็นทรัพยากรที่ดีและมีค่า แต่ในทางตรงกันข้ามหากสมาชิกมาจากครอบครัวที่มีปัญหา มีความทุกข์ยาก ไม่สามารถเลี้ยงดูตัวได้กับความแห่อทักษะ มีโรคภัยไข้เจ็บ ขาดการศึกษา เป็นต้น ก็จะเป็นอุปสรรคของความมั่นคงในสังคม ฉะนั้นงานสวัสดิการสังคมจึง มีความจำเป็นที่จะต้องนำมายังแก่ไขข้อบกพร่องในเรื่องดังกล่าว

5. เพื่อเกียรติภูมิของประเทศ

สวัสดิการสังคมเป็นการแสดงออกถึงภาระหน้าที่ของรัฐที่ยอมรับนับถือความสำคัญของ ความต้องการ อันมีอยู่ในทุกบุคคลทุกคน และมีความเชื่อถือในคุณค่าของบุคคลแท้ด้วย จึง จำเป็นต้องช่วยยกฐานะรักษาเกียรติภูมิของเข้าเหล่านี้ไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบ้ำจุนนี้การทิ่มท่อ สมพันธ์ระหว่างประเทศไทยในภายนอก ๆ อย่างใกล้ชิดยิ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกเปรียบเทียบสภาพ ความเป็นอยู่ของประชาชนในแต่ละประเทศ และเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของรัฐบาลในภายนอกให้ ความช่วยเหลือแก่ประชาชนของตน หากประชาชนถูกทอดทิ้งให้อยู่ในสภาพทุกข์ยากต่อต้าน

มิใช่แต่จะเสียเกียรติกว่าของบุคคลนั้น ๆ เท่านั้น ยังจะเป็นเชือดเสียหายสำหรับรัฐบาลก็วาย และเป็นเชือดเสียหายหรือเสียเกียรติกว่าของประเทศชาติไปในที่สุด รัฐบาลของประเทศส่วนมากจึงได้สนใจและดำเนินการสวัสดิการสังคมอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน

6. เพื่อประโยชน์ทางการเมือง

ในปัจจุบันนี้มีการแข่งขันระหว่างการเมือง 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายประชาธิปไตยและฝ่ายคอมมิวนิสต์ แต่ละฝ่ายต่างก็พยายามเอาความอดอยากร้อนแคนของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นจุดอ่อน ใน การวิพากษ์วิจารณ์โจนที่เพื่อหวังผลในการการเมือง รัฐบาลของแต่ละประเทศและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงมีความจำเป็นท้องให้ความช่วยเหลือประชาชนเพิ่มมากขึ้น เพราะถ้าหากไม่สนใจปล่อยให้ประชาชนของตนอดอยากร้อนแคน จะทำให้ประชาชนเสื่อมความนิยมในระบบการเมืองและการปกครอง และจะเป็นการง่ายที่จะถูกหักจูงให้ไปนิยมของฝ่ายตรงข้ามได้

7. เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

งานสวัสดิการสังคมเป็นความต้องการของมนุษยชนทั่วโลก ซึ่งองค์การสหประชาติ (UNITED NATIONS) ได้ให้ความจำเป็นและได้บัญญัติไว้ในปฏิญญาสากระว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ประกาศให้เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2491 ซึ่งในข้อ 25 แห่งปฏิญญาสากระว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ระบุว่า “ทุกคนมีสิทธิที่จะมีความเป็นอยู่ในมาตรฐานที่ถูกต้องเหมาะสมในด้านสุขภาพ ความผาสุกของตนเอง และครอบครัว รวมทั้งในด้านอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย การรักษาพยาบาล และบริการสังคมที่จำเป็นอื่น ๆ และมีสิทธิที่จะได้รับหลักประกันในนามว่างงาน เจ็บป่วย ไร้ความสามารถ เป็นหม้าย ชราภาพ หรือขาดน้ำจัยในการครองชีพอื่น ๆ อันเนื่องมาจากการเหตุอันพันธุ์สัยที่ตนเอง จะควบคุมได้”

ปฏิญญาสากระว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้ ได้มีส่วนทำให้ประเทศไทย พยายามขยายงานด้านสุขภาพที่ประชาชนเพิ่มขึ้น นอกจากจะช่วยให้ประชาชนมีน้ำจัย 4 อัน ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย และยังได้จัดให้มีหลักประกันในการดำรงชีวิตร่องน้ำและครอบครัว ซึ่งได้แก่การประกันสังคมอีกด้วย อันจะก่อให้เกิดความมั่นคงทางสังคมได้ในที่สุด

ความสำคัญและบทบาทของงานสวัสดิการสังคมในปัจจุบัน

ก็ได้กล่าวแล้วว่า แท้เดิมในสมัยประวัติศาสตร์ของการสุขภาพที่ช่วยเหลือนั้นมีขอบเขตจำกัด ช่วยเหลือเฉพาะบุคคลบางประเภท โดยถือว่าเป็นเรื่องของงานกุศล แก่ในปัจจุบันงาน

สวัสดิการสังคม ได้ขยายบทบาทและความสำคัญมากไป เพราะไม่เพียงแต่ช่วยเหลือคนยากจน คนโ zus
ร้าย หรือคนพิการ แต่ได้ช่วยสมาชิกทุกคนของสังคม เพราะงานสวัสดิการสังคมคืองานที่เกี่ยวข้อง กับ “การช่วยเหลือ” “รักษา” ผู้มีปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งค่านิยม “มาตรการนี้องกัน” นี้ยานั้น ๆ และ “การส่งเสริมสวัสดิการ” ด้วย ฉะนั้นบทบาทและความสำคัญของงานสวัสดิการสังคมจึงกล่าวได้ในประเด็นต่อไปนี้

1. ความสำคัญของงานสวัสดิการสังคม มีส่วนเกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนขององค์การ สหประชาชาติ ซึ่งกำหนดการให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ ร่วงไว้เป็นลายลักษณ์ 7 ข้อ ดังนี้

- 1.1 ให้มีการคุ้มครองบุตรน่องกันเด็กทุกคนในสังคม
- 1.2 ให้มีการช่วยเหลือแก่เด็กทุกรอบครัวในสังคม
- 1.3 ให้มีการลงเคราะห์ช่วยเหลือผู้เป็นมารดาทั้งก่อนและหลังคลอด
- 1.4 ให้มีการให้อาหาร เสื้อผ้า บ้านเรือน เพียงพอสำหรับบุคคลทุกคน
- 1.5 ให้ทุกคนมีมาตรฐานความเป็นอยู่เพียงพอแก่อัศวภาพ
- 1.6 ให้มีการช่วยเหลือให้ทุกคนได้รับมาตรฐานทางสุขภาพอนามัยอย่างคุ้มครอง ผ่านสุขภาพร่างกายและจิตใจ
- 1.7 ให้สิทธิของบุคคลทุกคนที่จะอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

2. บัจจุบันงานสวัสดิการสังคมเข้าไปเกี่ยวพันกับงานสังคมทุกแขนง เช่น กิจกรรมทาง ทหาร มีองค์การลงเคราะห์ทหารผ่านศึก ทางด้านการค้า มีนักสังคมลงเคราะห์ประจำโรงเรียน โรงพยาบาล ศาล ท่ามกลางนักสังคมลงเคราะห์เข้าช่วยเหลือ

3. บัจจุบันงานสวัสดิการสังคม ถือเป็นวิชาการ ที่ต้องศึกษาทั้งทฤษฎีและหลักเกณฑ์ ทั้งนี้ ซึ่งแต่ก่อนการให้การลงเคราะห์เป็นไปแบบไม่มีหลักเกณฑ์ บัจจุบันหลักการทางสวัสดิการ สังคม ถือว่า “การให้การช่วยเหลือเพื่อให้บุคคลรู้จักร่วมช่วยกัน” เป็นหลักสำคัญ

4. งานทางสวัสดิการสังคม เข้าไปเกี่ยวกับวิชาทางค้านสังคมศาสตร์หลายแขนง ซึ่ง วิชาทางสังคมศาสตร์นี้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการสังคมได้

5. งานสวัสดิการสังคม ถือเป็นวิชาชีพสำคัญสาขานึง เพราะมีการศึกษาทั้งเท่ปริญญา- ตรีดีบัณฑิต

นโยบายสวัสดิการสังคม

งานสวัสดิการสังคมเป็นการทำงานที่จะท้องมีการวางแผนนโยบายเพื่อช่วยเหลือบุคคลทุกชั้น ยากประเททต่าง ๆ นโยบายดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นที่ดำเนินการโดยรัฐบาลและเอกชน มักจะสอน คดลั่งกับนโยบายหลักของประเทศไทย ภาระการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม เพื่อนำไปสู่ การพัฒนาสังคม ฉะนั้นงานสวัสดิการสังคมจึงกล่าวได้ว่าเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงค่า นิยม และความต้องการของสังคมเพื่อแก้ไขและบังคับนัยหาซึ่งกระบวนการที่อนความเป็นอยู่ของ ประชาชน โดยทั่วไปนโยบายสวัสดิการสังคมจะเกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. นโยบายด้านสวัสดิการสังคมเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมืองและรัฐบาล ทัวอย่างเช่น ในสังคมไทย จะเห็นว่ารัฐบาลแต่ละสมัยมีนโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมแตกต่างกันไป เช่น นโยบายสมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามเน้นเรื่องการส่งเสริมหัวใจสังคม ให้มีการ ก่อสร้างทางานของกรรมกรแท่การก่อสร้างทางานดั้มเหลวไม่สำเร็จ เพราะพอรัฐบาลของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์มีอำนาจก็ยกเลิกพระราชบัญญัติแรงงาน ซึ่งมีผลให้สหภาพแรงงานต้อง เสิกหลังไม่โดยอัตโนมัติ จอมพลสฤษดิ์ ให้ความสำคัญในนโยบายเกี่ยวกับเรื่องการปรับปรุงยา เสนพิค และส่งเสริมหัวใจยาเสพติด, ห้ามการค้าประเวณี มีการห้ามสถานสงเคราะห์หญิงไว้อาชีพ ซึ่งเป็นการส่งเสริมหัวใจคุณงามประภาก พอสมัยจอมพลถนอม กิติจาร นโยบายเน้นในการช่วยเหลือคนยากจนไม่มีที่อยู่อาศัย มีการสร้างแฟลต จันทร์ทั้งบ้านก็มีนโยบายช่วยเหลือผู้มีราย ได้น้อย

สำหรับสมัยจอมพลสฤษดิ์ ประเทศไทยเป็นสมาชิกของสหประชาติใหม่ ๆ จึงจำเป็นต้อง รับหลักการของสหประชาติมาปฏิบัติ ซึ่งไม่ยอมรับเรื่องยาเสพติดและโสเกน อันนี้เป็นเรื่อง นโยบายของประเทศไทย

นอกจากนั้นนโยบายด้าน Social welfare ยังเป็นเรื่องเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญด้วย จะ เห็นได้จากรัฐธรรมนูญ 4 ฉบับ ที่บัญญัติไว้ในเรื่องน้อยกว่า ๆ ดังนี้คือ.— (บรรจุ อินทุ- จันรย়, 2519 หน้า 365)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบี 2490 บัญญัติไว้ในมาตรา 25 ว่า “บุคคลมีหน้า ที่ทำการพกภูมาย..... ทางด้านการศึกษาและอาชีพ”

รัฐธรรมนูญปี 2492 บัญญัติไว้ 2 มาตรา คือ มาตรา 71 ว่า “รัฐพึงจัดการตามสมควรเพื่อให้มีการใช้แรงงานเกิดเกินกว่าสภาพแห่งร่างกายของเก็ง” มาตรา 72 ว่า “รัฐพึงส่งเสริมการสาธารณสุขโดยด้วยการมาตราและทางสังเคราะห์.....การบังกันและปราบปรามโรคนาครรุจักรองกระทำให้แก่ประชาชนโดยไม่คิดมูลค่า”

รัฐธรรมนูญปี 2511 บัญญัติไว้ใน 3 มาตราใหญ่ คือมาตรา 67 ว่า “รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนการสังคมสงเคราะห์เพื่อสวัสดิภาพและความผาสุกของประชาชน..” มาตรา 68 ว่า “....รัฐพึงส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำตามควรแก่ทักษะ และคุ้มครองแรงงานให้เป็นไปโดยเป็นธรรม” มาตรา 69 ว่า “.....รัฐพึงส่งเสริมการสาธารณสุข”

รัฐธรรมนูญปี 2517 บัญญัติเอาไว้ 6 มาตรา คือ มาตรา 87 ว่า “.....รัฐพึงส่งเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ด้านใดด้านหนึ่งหรือในการช่วยเหลือราชการ หรือปฏิบัติหน้าที่ตามมนุษยธรรม หรือ เนื่องจากภัยธรรมชาติ” มาตรา 88 ว่า “....รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนการสังคมสงเคราะห์ของรัฐและเอกชน เพื่อสวัสดิภาพและความผาสุกของประชาชน” มาตรา 89 ว่า “.....รัฐพึงส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำและได้รับค่าแรงทดแทนตามควรแก่ทักษะ และคุ้มครองแรงงานให้เป็นไปโดยเป็นธรรม และเพียงจักให้ผู้ทำงานรับจ้างมีความมั่นคงก้าวหน้าในการทำงาน และมีหลักประกันเมื่อเจ็บป่วยและชราภาพ” มาตรา 90 ว่า “.....รัฐพึงจัดให้คนทุกเพศภาพมีงานทำตามความสามารถและความเหมาะสม” มาตรา 91 ว่า “.....รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยโดยถูกสุขลักษณะและเพียงส่งเสริมกิจการเกษตรสำหรับผู้มีรายได้น้อย” มาตรา 92 ว่า “.....รัฐพึงส่งเสริมการสาธารณสุข ตลอดถึงการอนามัย ครอบครัว พึงคุ้มครองอนามัยของบุคคล และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วย” “.....รัฐพึงให้การรักษาพยาบาลแก่ผู้ยากไร้โดยไม่คิดมูลค่า”

2. นโยบายของสวัสดิการสังคม มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social Change) อันมีสาเหตุจาก

2.1 การขยายตัวของประชากร (Growth of Population) จะนั้นความท้องการทางก้านสวัสดิการสังคมที่เพิ่มขึ้น ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

2.2 การขยายตัวของอุตสาหกรรม (Expansion of Industrial Development) เกิดบัญชาการว่างงาน, บัญชาที่อยู่อาศัย, บัญชารายได้ไม่เพียงพอ เป็นทัน โดยเฉพาะช่วงนบทพากันอยพเข้าเมืองเพื่อหารงานทำ เพราะว่ารายได้ไม่เพียงพอ เมื่อเข้าเมืองมากลับหางานทำไม่ได้ พึ่ครึ่งไม่ได้ บางคนกลับเป็นขอทาน ไม่มีเงินกลับชั่นบท พวกรักที่ได้งานทำในโรงงานก็คร่าเคร่งกับงานมากไป ทำให้อัตราคนเป็นโรคประสาทมีมากขึ้น เป็นทัน

ฉะนั้นถ้าในสังคมเกิดบัญชาธุนแรงในเรื่องใด นโยบายสวัสดิการสังคมก็จะพยายามกำหนดบริการช่วยเหลือให้สอดคล้องกับย เช่น ถ้าบัญชาการว่างงานเป็นบัญชาเร่งด่วน นโยบายก็จะมุ่งให้ความช่วยเหลือในเรื่องการจัดหางาน, การฝึกอาชีพ, จัดสวัสดิการให้แก่คนงาน เป็นทัน